

1926 Le Corbusier / Pierre Jeanneret: Yeni bir mimarlığa doğru beş nokta

Yeni bir mimarlığa doğru beş nokta bildirisi, Le Corbusier'nin, Deutscher Werkbund'un ikinci büyük sergisi olan Weissenhof yerleşmesindeki (1927 Stuttgart) konut tasarımları ile kabaca aynı zamana rastlar. G grubunda bulunan Werner Graeff gibi "silah arkadaşlarının" da desteği ve her mimara düşüncelerini gerçekleştirmek için büyük özgürlük tanıyan Mies van der Rohe'nin yol göstermesiyle sergi iki savaş arası konut mimarlığındaki en önemli olaylardan biri oldu ve yirmilerin sonunda, Martin Wagner'in yönetimi altında gerçekleşen ünlü Berlin konut alanlarının yolunu açtı.

Aşağıda sıralanan kuramsal düşünceler, şantiyede geçen uzun yılların uygulama deneyimlerine dayanıyor.

Kuram, özlü bir biçimde ifade edilmeyi gerektirir.

Aşağıdaki noktalar asla estetik fantezilere ya da moda uygun etkilere ilişkin değil, basit konuttan araya kadar tüm yapılar için yepyeni bir bina yapım biçimi çağrıştıran mimari gerçeklere dayanıyor.

1. Taşıyıcılar. Bir sorunu bilimsel yolla çözmek, öncelikle öğelerini belirlemek demektir. Dolayısıyla bir bina söz konusu olduğunda taşıyıcı ve taşıyıcı olmayan öğeleri hemen ayırt edilebilir. Hesapla sınanmadan yapıları taşıyan eski temellerin yerin süreksiz temeller, duvarların yerini de noktasal taşıyıcılar alır. Taşıyıcılar ve oturdukları temeller, taşımaları beklenen yüklerle göre kesin olarak hesaplanır. Bu taşıyıcılar binanın iç düzenlemesi düşünülmez, belirli eşit aralıklarla yerleştirilir. Bunlar yerden 3, 4, 6, vb. metre yükselerek zemin katı yukarıya kaldırır. Böylelikle odalar toprağın neminden uzaklaşmış olur; ışık ve hava alırlar; yapının oturduğu alan ise bahçeye katılmış olur ve bunun sonucunda bahçe konutun altından geçer. Aynı alan düz çatı üzerinde de kazanılmış olur.

2. Çatı bahçeleri. Düz çatı öncelikle eve ilişkin sistematik bir kullanım gerektirir: çatı terası, çatı bahçesi gibi. Öte yandan, betonarme ısı değişimlerine karşı korunmalıdır. Çatı betonunda sabit bir nem sağlanarak betonarmenin fazla çalışması önlenir. Çatı terası her iki istemi de karşılar, araları çimli beton plaklarla kaplanmış ve yağmurun nemlendirdiği bir kum tabakası, (çiçeklerin ekildiği toprak kum tabakasıyla doğrudan ilişkide). Bu durumda yağmur suyu son derece yavaş akıp gider. Pis su boruları binanın içindedir. Böylece çatının kabuğunda gizli bir nem sürekli kalır. Çatı bahçelerini çok gür bir bitki örtüsü kaplar. Çalılar, hatta 3-4 metre boyunda küçük ağaçlar dikilebilir. Böylece çatı bahçesi binanın en çok tercih edilen yeri haline gelecektir. genellikle çatı bahçeleri, kent için yapı alanlarının tümünün yeniden kazanılması anlamını taşır.

3. Zemin kat planının özgürce tasarımı. Taşıyıcı sistem ara tavanların yükünü alarak çatıya doğru yükselir. Her kat diğerinden tamamen bağımsız olacak şekilde, iç duvarlar gereken yerlere konabilir. Artık taşıyıcı duvarlar yerine sadece istenen

her kalınlıkta perdeler vardır. Bunun sonucunda, zemin kat planı tam bir özgürlükle tasarlanır, diğer bir deyişle, eldeki olanaklar özgürce kullanılır, böylece betonarme konstrüksiyonun oldukça yüksek maliyeti kolaylıkla dengelenir.

4. Yatay pencere. Ara tavanlarla taşıyıcılar cephede, ışık ve havanın bolca girmesini sağlayan dikdörtgen açıklıkları oluşturur. Pencere bir taşıyıcıdan diğer taşıyıcıya uzanır, böylelikle yatay bir pencere oluşur. Sonuçta, rahatsız edici düşey kayıtlarla birlikte, kurumlu düşey pencereler de ortadan kalkar. Böylelikle odalar duvardan duvara eşit olarak aydınlanır. Bu yolla aydınlanan bir odadaki ışık düzeyinin, aynı alana sahip düşey pencerelerle aydınlanan bir odadakine oranla sekiz kat fazla olduğu deneylerle ortaya çıkmıştır.

Mimarlık tarihi, tümüyle duvar açıklıkları etrafında döner. Yatay pencere kullanımıyla betonarme ansızın maksimum aydınlatma olanağını sağlar.

5. Cephenin özgürce tasarımı. Döşemenin, yapıyı çevreleyen bir balkon gibi, taşıyıcı kolonların ilerisine çıkarılmasıyla tüm cephe taşıyıcı yapının ötesine uzanmış olur. Böylelikle taşıyıcı olma niteliğini yitirir ve içteki bölümlenmeye bağlı olmaksızın pencereler istenilen uzunlukta açılabilir. Sıradan bir evin penceresi 10 metre, herhangi bir saray yapısındaki ise (Cenevre'deki Milletler Cemiyeti binası tasarımı) 200 metre olabilir. Bu şekilde cephe özgürce tasarlanabilir.

Yukarıda sıralanan beş ana nokta başlı başına yeni bir estetiği temsil ediyor. Nasıl ki okullarda verilen edebiyat ve tarih derslerinden artık bir yarar sağlayamıyorsak, geçmiş çağların mimarlığından da bize kalan bir şey yok.

Bina yapımıyla ilgili konular

Bina yapımı, yapı öğelerinin amaca uygun ve tutarlı biçimde bir araya getirilmesidir.

Bu öğelerin üretimi için endüstriyel ve teknolojik girişimler başlatılıyor.

Seri üretim bu öğelerin doğru, ucuz ve iyi yapılmasını sağlar. Önceden, istenilen sayıda üretilebilirler.

Endüstri, öğelerin tamamlanmasını ve giderek kusursuz hale gelmelerini sağlayacaktır.

Böylece mimara yapı birimleriyle dolu bir kutu sunulmuş olur. Mimari yeteneğini özgürce kullanabilir. Yapı programı aracılığıyla mimarlığını belirleyen tek şey budur.

Mimarların çağı başlıyor.